

Minor

Foto: UNMAS, Côte d'Ivoire

Läget i världen

- En mina kan kosta runt 2 dollar.
- Fler än 6000 skadas eller dödas varje år.
- 8 av 10 som drabbas är civila, varav 4 av 10 är barn.

Foto: UN Photo/Tobin Jones

Minor började användas i samband med andra världskriget. De var och är billiga att tillverka, en mina kan kosta runt 2 dollar.

Därför används de främst i regioner där de stridande parter är fattiga.

Idag beräknar man att miljontals minor är utplacerade i drygt 60 länder och territorier. Anledning till att det finns så många är för att minor inte förstörs, utan förblir aktiva i 75 år eller mer. Det ligger fortfarande minor kvar från Andra världskriget.

Krig tar inte slut när vapnen tystnar. Minor dödar civila i fredstider och hindrar länder från att gå vidare efter en konflikt. Drygt 8 av 10 som drabbas av minor är civila, varav ungefär fyra av tio är barn.

Fler än 6000 skadas eller dör av minor varje år. Dock är siffrorna inte helt tillförlitliga, då många av de som dödas i konfliktdrabbade områden aldrig rapporteras.

Källa: För 2015, 6461 personer (skadade och/eller döda) Landmine Monitor från 2016.

Vad är en mina?

Det finns väldigt många typer av minor. Några med stor sprängverkan och med dödlig kraft, och andra som är konstruerade bara för att göra stor skada. Det kan vara en effektiv taktik i krig - det är betydligt mer krävande att ta om hand om någon som förlorar ett ben eller en arm, än att ta hand om någon som dör.

Längst upp till vänster: amerikansk mina som har smeknamnet "Spider". Det är en toppmodern typ av mina, utrustad med rörelsesensorer som kan explodera, inte bara av att någon trampar på den utan genom att någon kommer i närheten av den. Det går även att ställa in den så att den inte exploderar omedelbart utan först när en hel grupp soldater har kommit i närheten. Spiders kan även synkronisera så att de detonerar samtidigt. Dessutom går de att fjärrstyra, så det är möjligt att ligga och spana två kilometer bort och detonera dem.

Upe, mitten: kinesisk trampmina. Minan aktiveras genom att man trampar på den.

Ensam till höger: hoppmina med snubbeltråd. När en människa kliver på en hoppmina skjuts denna upp i luften och detonerar ungefär i midjehöjd. När de detonerar skickas skrot och metall över ett stort område och kan skada många människor på samma gång.

Vänster längst ner: klustervapen. Släpps från flygplan eller genom artilleri. Minan är en slags kapsel som exploderar och sprider kluster över stora ytor. Tanken är att klustren ska explodera när de träffar marken men det gör inte alla, utan de landar på marken och förblir aktiva.

Höger längst ner: En så kallad fjärilsmina (NATO kallar den även för green parrot). Minan släpps från flygplan och breder ut sig över ett stort område. Den är vanligtvis tillverkad i plast och exploderar när man trampar på den. När denna mina började användas ökade antalet dödsfall hos barn, som en direkt konsekvens av att den har ett leksaksliknande utseende. Minan är liten och innehåller därför en ganska liten mängd sprängmedel. Trampar man på den så överlever man oftast, men skadas allvarligt. Barn löper dock större risk att dö än vuxna eftersom de är fysiskt mindre.

Konsekvenser

Foto: UN Photo/Tobin Jones

Förutom att orsaka fysiska och psykiska skador på människor, hindrar minor hela samhällen från att återhämta sig efter krig och konflikt.

Minor utsätter hela familjer för fara. Barn kan inte leka i säkerhet och minor kan hindra dem från att gå till skolan.

Bönder kan inte längre bruka sin mark, vilket innebär att deras matsäkerhet och källa till inkomst kanske försvinner helt.

Minor och minfält stör samhällets funktioner, hotar livsmedelstryggheten och tillgång till infrastruktur.

Minor hindrar samhällen som har varit i konflikt att byggas upp igen. Både den ekonomiska och sociala utvecklingen stannar upp.

Utplacerade minor hindrar även biståndspersonal att hjälpa de som är i störst behov i en konflikt, genom att förhindra framkomst.

Minröjning

- Maskinell.
- Manuell med metalldetektor.
- Minröjning med hundar.

Foto: UN Photo/Tobin Jones

Ett stort problem med minröjning är att veta var minorna finns.

Under konflikt förekommer det ibland bokföring av placerade minor, men i många fall är den antingen felaktig eller helt obefintlig. Minor kan finnas överallt och det gör det betydligt svårare och mer tidskrävande att arbeta med minröjning. Ofta rör minor på sig, till exempel i samband med jordskred eller kraftiga regn. Om en mina detonerar kan den vara den enda i det området. Men det kan också vara så att det finns tio minor till i närheten. I en sådan situation har man inget annat val än att kontrollera hela området efter minor.

Det finns minor som är självförstörande, för att försöka hindra att de skadar efter konfliktens slut. Ett stort problem med detta är att den självförstörande funktionen inte fungerar till hundra procent. Faktum är att en sådan situation snarare kan öka antalet människor som drabbas av minor, om man återvänder till ett område i tron om att det inte finns några aktiva minor kvar.

En av FN:s grund i arbetet mot minor är själva minröjningen.

Maskinell

Minröjningsmaskiner är pansarfordon som med hjälp av sin tyngd får minorna de kör över att explodera. Minröjningsmaskiner kan både ha en bepansrad förarhytt eller vara förarlösa. Maskinell minröjning går fort, men de stora maskinerna är svåra att transportera och kan inte användas i alla sorters terräng. Dessutom är minröjningsmaskiner inte helt säkra. Därför måste minröjning med maskin alltid kompletteras för att man ska vara helt säker på att marken är minfri.

Manuellt

Manuell minröjning är pålitligast. Men också långsammast, dyrast och farligast. Med

FN mot minor

- Minröjning.
- Informationsspridning.
- Hjälp och stöd till mindrabbade.
- Opinionsbildning.

Foto: UN Photo/Soc Nielsen

FN:s minröjningsorganisation etablerades 1997 och förkortas UNMAS. De samarbetar med 11 andra FN-organ och fonder för att säkerställa att minröjningsarbetet sker effektivt och koordinerat. UNMAS stödjer projekt i drygt 40 länder, bland annat i Colombia, Syrien, Afghanistan och Mali.

FN:s arbete mot minor består av fem grundpelare.

Dessa är förutom minröjning även utbildning och informationsspridning till människor som lever i närheten av minfält. För att nå ut till så många som möjligt används exempelvis lokalradio och sms som en direkt aktion.

En viktig grund är hjälp till minskade, så som akut sjukhusvård, men även långsiktig hjälp med rehabilitering, terapi och sjukgymnastik.

I hjälpen ingår också själva tillverkningen av proteser. Protesen måste vara anpassad efter individen, det går inte att använda någon standardmodell för alla drabbade. Därför blir proteser väldigt dyra. Man måste också byta protes med jämna mellanrum (var tredje till femte år för vuxna och en gång i halvåret för barn). Det blir än väldigt stor ekonomisk påfrestning för den drabbade. Eftersom 8 av 10 som drabbas är civila påverkas till exempel bönder, nomader, lekande barn, flyktingar och människor som återvänder hem efter krig. De som drabbas är ofta redan ekonomiskt utsatta.

En annan grund i FN:s arbete mot minor är opinionsbildning. Det innebär att skapa opinion mot användning av minor och klustervapen, exempelvis Ottawafördraget – Fördraget om förbud av personminor. Det är ett internationellt avtal som förbjuder personminor som mer än 162 länder i världen anslutit sig till och som bidragit till en drastisk minskning av användningen av minor. De som har anslutit sig till

Globala Målen

- FN:s globala mål för hållbar utveckling.
- De tre dimensionerna av hållbar utveckling.
- Målen ska vara uppfyllda till år 2030.

FN beslutade år 2015 om en utvecklingsagenda som ska bidra till en bättre och mer hållbar värld. Den här agendan heter Agenda 2030 och består av 17 mål och 169 delmål. Målen kallas för de globala målen för hållbar utveckling och ska implementeras av alla FN:s 193 medlemsländer. Detta innebär att även Sverige ska arbeta med målen, på både lokal och nationell nivå.

Visionen är att målen ska vara uppfyllda år 2030 och att de ska leda till socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar utveckling.

Målen är en uppmaning till att förändra världen. Mål *sexton* syftar till att främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling. Detta bidrar till att bygga upp effektiva sätt att lösa den globala minkrisen.

FN-förbundets projekt

Foto: UN Photo/Albert Gonzalez Farran

Svenska FN-förbundets projekt Minor stödjer FN:s minröjningsservice, UNMAS, i Demokratiska Republiken Kongo.

Genom projektet vill vi öka kunskapen om minors fördande effekter, skapa opinion för en värld utan minor och ge stöd till FN:s livsviktiga arbete mot minor.

Suleiman

Foto: UN Photo/Albert Gonzalez Farran

Suleiman Fatul Saims bror trampade på en mina i närheten av deras hus. Suleiman är bara tio år och fick svåra brännskador över hela hans kropp.

Engagera dig!

- Läs mer på www.fn.se/minor
- Var aktiv i sociala medier och använd #motminor
- Ge en gåva genom sms, swish eller bli månadsgivare på www.fn.se/minor

Foto: UNMAS: Côte d'Ivoire

Tack!

